

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: V.Gîrleanu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M.Anton, I.Secrieru, V.Cotorobai)

DECIZIE

19 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Vasile Tuliuliuc,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Schneider Electric România” împotriva lui Vasile Tuliuliuc și Societatea cu Răspundere Limitată „Vinhils”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Incaso” cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 4 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 21 octombrie 2015 SRL „Schneider Electric România”, reprezentată de persoana juridică SRL „Incaso”, prin intermediul avocatului Covaliov Natalia, împuternicită prin mandatul seria MA nr. 0816378 din 20 octombrie 2015 a depus cerere de chemare în judecată (concretizată ulterior) împotriva lui Vasile Tuliuliuc și SRL „Vinhils”, intervenient accesoriu SRL „Incaso” prin care a solicitat încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 21 iulie 2020 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă, fiind dispusă încasarea solidară din contul părților Vasile Tuliuliuc și SRL „Vinhils” în beneficiul SRL „Schneider Electric România” cu sediul în România, datoria în mărime de 13757 euro, convertiți în valută națională la momentul executării hotărârii, precum și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 9327,35 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 14 august 2020 Vasile Tuliuliuc a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Vasile Tuliuliuc, pe motiv că nu corespunde cerințelor art. art. 364 și 365 Cod de procedură civilă, fiind acordat părții termen de 20 zile, calculat din momentul comunicării încheierii, pentru a prezenta cererea de apel întocmită în conformitate cu exigențele Legii. Concomitent s-a explicat

părții apelante, că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile indicate în încheierea sus-numită în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și, împreună cu actele anexate, va fi restituită.

Prin încheierea din 4 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit apelul declarat de Vasile Tuliuliuc împotriva hotărârii din 21 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a remis părții apelante cererea de apel cu toate documentele anexate. S-a restituit apelantului Tuliuliuc Vasile taxa de stat, în sumă de 6996 de lei, achitată potrivit dispoziției de plată din 03 august 2020, eliberată de BC „Victoriabank” SA.

La 31 martie 2021 Vasile Tuliuliuc a declarat recurs împotriva încheierii din 4 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii instanței de apel și remiterea cauzei la rejudicare pentru examinarea cererii de apel.

În motivarea recursului, a reiterat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel, soluția fiind una ilegală, contrară art.20 din Constituție, art.6 CEDO, art.13 CEDO.

Mai mult ca atât a indicat Vasile Tuliuliuc că nu a recepționat încheierea din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău nici el nici avocatul său, Adrian Manolache.

Conform prevederilor art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs constată că Curtea de Apel Chișinău a emis încheierea la 4 februarie 2021 și a fost expediată participanților la proces la 9 februarie 2021, însă la materialele cauzei lipsesc probe ce ar demonstra recepționarea încheierii recurate (f.d.47). Astfel, cererea de recurs declarată la 31 martie 2021 se consideră a fi depusă în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din următoarele considerente.

Din materialele dosarului rezultă că, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 14 august 2020 Vasile Tuliuliuc a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Vasile Tuliuliuc, pe motiv că nu corespunde cerințelor art. art. 364 și 365 Cod de procedură civilă, fiind acordat părții termen de 20 zile, calculat din momentul comunicării încheierii, pentru a prezenta cererea de apel întocmită în conformitate cu exigențele Legii. Concomitent s-a explicat părții apelante, că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile indicate în încheierea sus-numită în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și, împreună cu actele anexate, va fi restituită.

Totodată, Colegiul menționează că, încheierea instanței de apel din 12 noiembrie 2020 a fost expediată de două ori prin intermediul serviciului poștal la adresa indicată de apelant în cererea de apel, însă în ambele cazuri corespondența a fost restituită instanței de apel pe motiv de nereclamare a acesteia de către adresat

(f.d.38, 41). La fel, încheierea sus-numită a fost remisă reprezentantului apelantului Tuliuliuc Vasile, avocatul Manolache Adrian, prin intermediul poștei electronice, la adresa de email indicată în antetul cererii de apel nemotivat depuse, fiind comunicată reprezentantului la data de 08 decembrie 2020, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (adresa de e-mail), anexat la materialele dosarului (f.d.36).

Instanța de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, prin încheierea din 4 februarie 2021 a restituit apelul declarat de Vasile Tuliuliuc împotriva hotărârii din 21 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Or, în virtutea art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Colegiul prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor aduse în favoarea casării acestui, apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel, din considerentele ce succed.

În dezvoltarea acestei ipoteze, se vor reține prevederile art. 100 alin. (1) CPC, care indică că cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Iar potrivit art.100 alin. (1¹) CPC, cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sunt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice.

Relevantă în cauză au și dispozițiile art. 21 alin. (2) din Legea privind semnătura electronică și documentul electronic, dacă semnatarul și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, moment al recepționării documentului electronic se consideră momentul intrării acestuia în sistemul informațional indicat de destinatar. În cazul în care destinatarul documentului electronic nu a indicat sistemul informațional respectiv, documentul electronic se consideră recepționat din momentul intrării acestuia în sistemul informațional al destinatarului, iar în cazul în care destinatarul nu dispune de un asemenea sistem – din momentul extragerii de către destinatar a documentului electronic din sistemul informațional prin care a fost transmis.

Așadar, normele legale susmenționate confirmă indubitabil legalitatea expedierii, de către instanța de apel, a copieii încheierii din 12 noiembrie 2020, prin care nu a fost dat curs cererii de apel și acordat apelantului termen pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel, care se consideră a fi recepționată în momentul intrării acestuia în sistemul informațional indicat de destinatar.

În temeiul art.112 alin. (3)-(4) Cod de procedură civilă, actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au

fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

Dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

În conformitate cu prevederile art.115 Cod de procedură civilă, la cererea participanților la proces interesați, instanța de judecată poate prelungi termenul de procedură stabilit de instanța de judecată. Termenul poate fi prelungit pentru același temei o singură dată. Termenul de procedură stabilit de lege nu poate fi prelungit, fiind aplicabil art. 116.

Corespunzător, în temeiul art.113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 10 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, statuează că sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 61 Cod de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Astfel, instanța de apel corect a specificat că în termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel, Vasile Tuliuliuc nu li-a înlăturat, precum și nu a comunicat despre imposibilitatea de înlăturare a acestora și nu a solicitat prelungirea termenului de procedură, ori, în termenul acordat, nu a prezentat cererea de apel conform cerințelor art. art. 364 și 365 Cod de procedură civilă.

Colegiul mai învederează că conform jurisprudenței CtEDO (Ghinea contra Moldovei, cererea nr. 15778/05, hotărârea definitivă din 26 septembrie 2012), principiul egalității armelor este unul din elementele noțiunii mult mai largi a procesului echitabil, care prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Curtea notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale (Varnima Corporation International

S.A. vs Grecia, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur vs Franța, nr. 63879/00, §32, 03 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr. 32576/96, §32, CtEDO 2002-VIII).

Astfel, în circumstanțele expuse se impune concluzia, că însuși apelantul nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. Or, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Ca consecință, nelichidarea neajunsurilor expuse în încheierea din 12 noiembrie 2020 de către apelant, în circumstanțele descrise și în termenul stabilit de instanță, a impus adoptarea soluției de restituire a cererii de apel, în cazul în care conform dispozițiilor art. 14 și 16 din Codul de procedură civilă, în lumina interpretărilor date de CtEDO principiului preeminenței dreptului, actele de dispoziție judecătorească, în speță, încheierea instanței potrivit căreia s-a instituit termen de prezentare a unor înscrisuri necesare pentru a fi dat curs apelului și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanții la proces, cât și pentru instanța de judecată, care a emis actul în cauză, obligație ce se regăsește și în principiile fundamentale a procedurii civile.

Așadar, instanța de apel nu a dispus de o altă soluție legală, decât de a restitui cererea de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de apel în termenul stabilit. Or, exonerarea arbitrară a apelantului de sancțiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, conform cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți, având obligația concretizată și de jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi, or, instanțele de judecată nefiind o excepție în acest sens.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitera că conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de [...] Constituția Republicii Moldova, de prezentul Cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului Cod.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 4 februarie 2021, în cazul în care apelantul nu și-a exercitat în volum deplin drepturile procedurale, iar ca consecință a curmat în mod legal orice abuz din partea acestuia.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurent sunt

neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Vasile Tuliuliuc.

Se menține încheierea din 4 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Schneider Electric România” împotriva lui Vasile Tuliuliuc și Societatea cu Răspundere Limitată „Vinhils”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Incaso” cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru